

якого полягає в тому, що за вчинення правопорушення особа повинна понести юридичну відповідальність.

Така ситуація зводить нанівець зусилля поліцейських і негативно відображається не тільки на ефективності роботи поліції, а і на основному індикаторі визначення останньої – рівні довіри населення до органів поліції, оскільки громадськість не здатна розуміти те, що особа яка винна у вчиненні правопорушення залишається безкарною [5].

Враховуючи недосконалість сучасного адміністративного законодавства щодо встановлення особи правопорушника, треба наголосити на необхідності її оперативного врегулювання, наприклад шляхом впровадження і правого визначення самої процедури та мобільних автоматизованих систем встановлення особи (планшет поліцейського з пристроєм для зчитування відбитків), ґрунтованих, наприклад, на дактотеках Державної міграційної служби.

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996, № 30. Ст. 141.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. № 51. Ст. 1122.

3. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06.11.2015 № 1376. Офіційний вісник України. 2015. № 99. ст. 3405.

4. Про Національну поліцію: закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. ст. 379.

5. Чишко К.О. Встановлення персональних даних особи порушника: прогалини адміністративного законодавства, що призводять до зниження ефективності роботи органів поліції. Збірник тез доповідей учасників міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна європейська поліцейська та можливості її використання в діяльності Національної поліції України» (м. Харків, 11 квітня 2019 р.), ст. 248-249.

Віта Мороз,
доцент кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ОРГАНІВ ТА ОСІБ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ПРИМУСОВЕ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ І РІШЕНЬ ІНШИХ ОРГАНІВ

Україна виділяється на фоні Східної Європи, як глобальними політичними перетвореннями, які призводять до змін влади в країні, так і регіональними акціями, які впливають на соціально - політичну та економічну ситуацію в країні.

Проаналізуємо основні суб'єкти (органи), які уповноважені здійснювати відповідні функції у сфері примусового виконання рішень суду, зокрема в частині визначення переліку осіб, що мають право реалізації виконавчого провадження за рішенням суду.

Зосередимо увагу на переліку тих органів, які уповноважені застосовувати свої повноваження щодо винесення рішень в порядку притягнення до відповідальності суб'єктів, які порушують законодавство щодо примусового виконання судових рішень. Окрім того, спробуємо розкрити і охарактеризувати зміст правовідносин, що виникають у сфері притягнення виконавчими органами суб'єктів до відповідальності за ухилення від виконання судових рішень.

Зміст вищезазначених правовідносин визначають як сукупність суб'єктивних прав і обов'язків учасників процесу виконання судових рішень уповноваженими на те особами, які реалізуються в рамках адміністративно-правового регулювання примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), що визначено рядом нормативно-правових документів у рамках судової реформи.

Різні нормативно-правові документи в сфері регулювання відносин щодо примусово-

го виконання судових рішень визначають суб'єктів, які прямо чи опосередковано є або ж органами, що мають право притягувати до відповідальності інших учасників суспільних відносин у даній сфері, або самі є суб'єктами правопорушення, яких можна притягнути до відповідальності у разі порушення ними норм законодавства.

Таким нормативно-правовими документами є Закон України «Про виконавче провадження», який викладено у новій редакції, Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», в яких переважно визначена відповідальність виконавців судових рішень за їх примусового виконання або неналежне виконання, оскільки Закон України «Про виконавче провадження» також встановлює визначену відповідальність зазначених суб'єктів.

Прикладом є положення абз. 2 ч. 5 ст. 13, де вказано, що за порушення строків прийняття рішень та вчинення виконавчих дій виконавці несуть відповідальність у порядку, встановленому законом.

Зміст правовідносин, що виникають з приводу примусового виконання судових рішень, реалізацію яких закріплено повноваженнями відповідних державних органів, які притягують до відповідальності за порушення законодавства, можуть здійснюватися за наступними підставами: а) примусового виконання рішення суду суб'єктами порушення у визначений час; б) у разі ухилення від виконання (бездіяльності) посадових повноважень щодо приведення до виконання судового рішення.

Акцентуємо увагу на тому, що правовідносини у сфері притягнення до відповідальності суб'єктів, які порушують законодавство щодо примусового виконання судових рішень, відбуваються між органами державної влади, які реалізують державну політику у даній сфері з боку фізичних та юридичних осіб, що ухиляються від виконання рішення суду, чим передбачають порядок застосування до них санкцій в рамках чинного законодавства, а також використовують захист своїх прав в рамках міжнародного судочинства в порядку звернення до Європейського суду з прав людини.

Перш ніж перейти до розгляду правосуб'єктності органів та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів, необхідно визначити, хто належить до таких органів та осіб. Відповідно до ст. 1 Закону № 1403-VIII, примусове виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб) покладається на органи державної виконавчої служби та приватних виконавців¹. Згідно зі ст. 6 цього ж нормативного акту, систему органів примусового виконання рішень становлять: Міністерство юстиції України, органи державної виконавчої служби, створені Міністерством юстиції України в установленому законодавством порядку, а у ст. 7 закріплюється перелік посад державних виконавців².

Також, у ст. 6 цього ж закону закріплюється, що виконання рішень можуть здійснюватися іншими органами та установами – у випадках, передбачених законом, рішення щодо стягнення майна та коштів виконуються органами доходів і зборів, а рішення щодо стягнення коштів – банками та іншими фінансовими установами; рішення про стягнення коштів з державних органів, державного та місцевих бюджетів або бюджетних установ виконуються органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів³. Проте згідно з п. 4 вказаної статті, зазначені вище органи та установи не є органами примусового виконання⁴.

На сучасному етапі чіткого, законодавчо закріпленого переліку органів виконавчої служби не закріплено, на відміну від чинного раніше законодавства. У ст. 3 чинного раніше Закону України «Про державну виконавчу службу» від 24.03.1998 № 202/98-ВР чітко закріплювалося, що до органів державної служби належать: 1) Департамент державної виконавчої служби Мін'юсту України, до складу якого входить відділ примусового виконання рішень; 2) управління державної виконавчої служби Головного управління міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головних управлінь юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головних управлінь юстиції в областях, містах Києві та Севастополі, до складу яких входять відділи примусового виконання рішень;

---

¹ Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів : Закон України № 1403-VIII від 02.06.2016. Відомості Верховної Ради. 2016. № 30. Ст. 542.

² Там само.

³ Там само.

⁴ Там само.

3) районні, районні у містах, міські (міст обласного значення), міськрайонні відділи державної виконавчої служби відповідних управлінь юстиції [39]¹. На сьогодні зазначений нормативний акт втратив чинність через прийняття закону № 1403-VIII, у якому переліку органів державної виконавчої служби не міститься.

Інститут приватних виконавців було запроваджено в Україні згідно із ухваленим Верховною Радою України 2 червня 2016 року Законом України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», який набрав чинності 5 жовтня 2016 року. Відтоді примусове виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб) було покладено як на існуючі на той момент органи державної виконавчої служби, так й на нових суб'єктів – приватних виконавців. З положень зазначеного Закону прямо вбачаються відмінності в правовому статусі державних і приватних виконавців. І якщо робота державних виконавців останнім часом вже питань не викликає, то діяльність приватних виконавців все частіше привертає увагу як науковців, так і практикуючих юристів з точки зору законності вчинення ними окремих виконавчих дій та добросовісності реалізації свого правового статусу. Про імовірні зловживання приватними виконавцями своїми повноваженнями вже не раз говорилося на сторінках юридичної періодики. Одним із основних засобів забезпечення законності в їх діяльності є контроль. Не вдаючись до аналізу процедури та ефективності так званого «відомчого» контролю за діяльністю приватних виконавців, який за цим Законом здійснює Міністерство юстиції України шляхом проведення планових і позапланових перевірок, а також контроль з боку Ради приватних виконавців України, вважаємо, що основна увага має бути приділена саме контролю за законністю вчинених приватним виконавцем виконавчих дій, якими можуть порушуватись права та інтереси учасників виконавчого провадження (та осіб, які залучаються до проведення виконавчих дій) чи інших заінтересованих осіб, а отже, такі випадки вимагають швидкого поновлення їхніх прав і усунення порушень. Такий контроль здійснюється шляхом оскарження рішень, дій та бездіяльності приватного виконавця. Проте, якщо рішення, дії чи бездіяльність державного виконавця можуть бути оскаржені до начальника відділу, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець (а рішення, дії та бездіяльність такого начальника можуть бути оскаржені до керівника органу державної виконавчої служби вищого рівня), то рішення, дії та бездіяльність приватного виконавця підлягають оскарженню тільки безпосередньо до суду. А тут проблеми виникають вже на етапі визначення суду належної юрисдикції для оскарження рішень, дій чи бездіяльності приватного виконавця в межах конкретного виконавчого провадження. Цим передусім й визначається актуальність проблеми саме судового контролю за діяльністю приватних виконавців.²

Інститут приватних виконавців покликаний дозволити здійснювати примусове виконання рішень також особам, які будуть це робити в межах індивідуальної професійної діяльності, не маючи стосунку до державної служби. Отже, навантаження на державних виконавців має суттєво зменшитися, а приватні виконавці будуть самі зацікавлені у вчасному і повному виконанні рішень.

Запровадження інституту приватних виконавців стало новацією в практиці примусового виконання юрисдикційних рішень, що не може не спричинити наукові спори серед учених. Відповідні дослідження наукової літератури свідчать про те, що сьогодні дискусія із цього питання одночасно точиться в декількох розрізах. Зокрема, низка науковців спеціалізується на вивченні позитивних та негативних чинників у функціонуванні інституту приватних виконавців

Останнім суб'єктом, котрий будемо розглядати є Національна поліція України. Діяльність Національної поліції України з приводу залучення до примусового виконання судових рішень регулюється «Порядком взаємодії Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України та органів і осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» затвердженим наказом МВС, МЮУ від 30.01.2018 № 64/261/5.

Вищевказаний порядок визначає механізм взаємодії Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України з державними, приватними виконавцями при проведенні виконавчих дій щодо примусового виконання судових рішень і рішень інших органів.

---

¹ Там само.

² Короед С.О., Лошицький М.В. Судовий контроль за діяльністю приватних виконавців. Науковий вісник публічного та приватного права Випуск 6, том 2, 2018

Відповідно до розділу IV ст. 1 порядку взаємодії поліцейських з державними, приватними виконавцями при проведенні виконавчих дій, поліцейські залучаються державними, приватними виконавцями для забезпечення публічної безпеки і порядку, запобігання, припинення кримінальних та адміністративних правопорушень, ужиття заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю державних, приватних виконавців, фізичних осіб, що виникли при проведенні виконавчих дій у випадках:

- примусового проникнення виконавця до житла чи іншого володіння фізичної особи;
- виконання постанови державного, приватного виконавця про розшук транспортно-го засобу боржника;
- примусового виселення боржника;
- примусового вселення стягувача;
- усунення перешкод у користуванні приміщенням (житлом).

Залучення для проведення виконавчих дій працівників поліції здійснюється за вмотивованою постановою виконавця, яка надсилається керівнику територіального органу поліції за місцем проведення виконавчої дії (абзац другий частини четвертої статті 18 Закону України «Про виконавче провадження», пункт 2 розділу II Інструкції з організації примусового виконання рішень). Визначення в законодавстві саме постанови виконавця як підстави залучення працівників поліції до участі у здійсненні виконання рішень заслуговує на увагу в тому контексті, що подеколи не виконавець, а суд санкціонує вчинення певних виконавчих дій чи можливості подальшого вчинення певних виконавчих дій (наприклад, суд санкціонує розшук боржника-фізичної особи, дитини, суд санкціонує привід боржника. При цьому, як видається, сам по собі привід не є виконавчою дією, а є необхідною передумовою вчинення в подальшому виконавцем виконавчих дій після фактичного приводу боржника-фізичної особи до виконавця.).

Кирило Недря,
завідувач кафедри
гуманітарних дисциплін
та психології поліцейської діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат історичних наук

ПРОЕКТ «КАПЕЛАНСЬКИЙ ПАТРУЛЬ» В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ – ПРАКТИКА РЕАЛІЗАЦІЇ

У світовій практиці правоохоронних структур є доволі усталеною практикою наявність капеланів, які не лише надають духовну підтримку (як зазвичай вважається), а і виступають у ролі кризових психологів, тим самим виконуючи цілком професійно саме світську функцію у зазначених структурах. Особливо виокремлюються у цьому сенсі такі країни як Сполучені Штати Америки та Канада, які і виступають чільними та постійними партнерами реформ правоохоронних органів в Україні. У цих державах капелани не лише забезпечують вищезазначений функціонал, а і навіть залучаються до проведення поліцейських спеціальних операцій: як контактери, переговірники, психологи.

У відповідності до зазначених моделей, та в межах розвитку інститутів громадянського суспільства, починаючи з листопада 2018 року було розпочато проект співпраці з вітчизняними капеланами на базі Управління патрульної поліції Донецької області (надалі - УПП).

Фактори служби патрульних, які стали вирішальними при прийнятті рішення щодо реалізації зазначеного проекту:

- Постійний негатив, який сприймають патрульні на лінії;
- Проблеми в сім'ях, як побутового так і психологічного характеру;
- Шокові та стресові ситуації, пов'язані із загибеллю/травмуванням людей;
- Проблеми комунікації в колективі та потреба розвантаження та врегулювання внутрішньокolleктивних конфліктів;
- Невдячність та несприйняття служби поліцейського, певною кількістю суспільства;